

Rondom Petrus en Paulus

Infoblad RK parochie - Leiden en ommelanden

Oktober -
November 2022
No. 2

Stappen in de missionaire parochie

Op de vooravond van zijn verkiezing zei paus Franciscus: "Jezus klopt op de deur, maar vandaag de dag klopt Hij van binnenuit, om naar buiten te gaan. En wij moeten Hem volgen." De Kerk is er om het Evangelie te verkondigen, Jezus Christus, de enige Redder, God en mens, de levende Heer aan eenieder nabij. De Kerk maakt het mogelijk Hem te leren kennen en ontmoeten.

Onze kerkgebouwen zijn daarbij plaatsen van gebed, geloofsbeleving en verdieping waar de deuren gastvrij open zouden moeten staan voor zoekers en vinders, mensen met tastend geloof of sterke overtuiging, ontheemden en vervreemden ...

Hier volgen vijf aandachtvelden voor de missionaire parochie voor dit seizoen. In de komende Rondoms volgen meer concrete stappen, tijden en locaties.

Gebed en aanbidding

Alles begint in de gebedsdialog met Christus en keert ook weer daarnaar terug. Er komen extra momenten van gebed voor persoonlijke intentie na bepaalde zondagsvieringen en maandelijks een viering met lofprijzing. Ook krijgt de betekenis van de aanbidding meer aandacht.

Geloofsvorming

Achter op dit blad is altijd een hele lijst te vinden met aanbod. Hebben we vorming van ons geloof nodig? Wat zou ik iemand

antwoorden die aan mij vraagt: Wat geloven jullie katholieken nu eigenlijk? Of waar kunnen we mensen met vragen naar door verwijzen?

De (vooravond van de) zondag

Zijn onze vieringen werkelijk op de levende Heer gericht? Is de zang ook dienstbaar aan deze gebedshouding? En hoe verlopen de ontmoetingen erna? Wat is er mogelijk voor en na de vieringen om ons geloof te verdiepen? Tijdens de preken en in gesprekken met de koren gaan we hiermee op weg.

Gemeenschap van gemeenschappen

Binnen een parochie zijn veel (werk-)groepen te vinden. Hoe kan ook daarin het gezamenlijk geloof verdiept worden? Heerst hier werkelijk gastvrijheid tegenover God, elkaar, de ander? Een gastvrijheidstoets (zie pagina 4) is een eerste verkenning, maar het thema zal uitvoerig aan de orde komen.

Open kerk en woorden die aanspreken

Ook is er een programma "het Binnenste

Buiten" dat mogelijkheden wil realiseren om mensen te laten kennismaken met het 'binnenste' van ons geloof. Hoe en waartoe Jezus ons inspireert. Een project daarvan is het binnenkort op de voorgevel van de Hartbrugkerk schilderen van twee delen van het Zonnelied. Het is een eerbetoon aan de eeuwenlange aanwezigheid van Minderbroeders in de stad Leiden en een getuigenis van waar wij voor staan. De Hartbrugkerk, zo midden in de Haarlemmerstraat, wordt veelvuldig bezocht om een kaarsje aan te steken. Een gehoorde verzuchting is: "Wat jammer dan zo'n kerk alleen nog maar wordt gebruikt om kaarsjes op te steken". Gastvrij achter de deur present te zijn vraagt dat ook wij bereid zijn om te blijven leren, deel te hebben aan de Sacramenten en mensen te zijn van gebed.

Marlène Falke-de Hoogh pw.
pastoor Smith

Hoe kan ik de Advent beleven?

Dit jaar hebben wij de langste Adventsperiode die mogelijk is. Na de vierde Adventszondag hebben wij nog een hele week, voordat het Kerstmis is.

De Advent een tijd van gebed, bezinning, een tijd om meer naar de kerk toe te komen, meer de Heilige Mis mee te vieren en Jezus te mogen ontvangen in heilige Communie. Misschien ook goed om in de Adventstijd een Mariale houding aan te nemen. Bijvoorbeeld door iedere dag met aandacht het "Engel des Heren" (het bekende Angelus) te bidden.... Elke overweging van de menswording van

God en de betekenis daarvan voor ons leven, is verbonden met Maria, de Moeder van God. Zij was ontvankelijk voor Gods Wil, en zo dient de Kerk, dus ook wij, u en ik steeds meer ontvankelijk te worden voor Gods wil. En laten we vanzelfsprekend denken aan mensen die het moeilijk hebben. Mensen die ernstig ziek zijn, mensen die eenzaam zijn,

mensen die net hun partner of een familielid hebben verloren.... Goed om in Adventstijd extra aandacht te geven aan deze mensen.

Een tijd om voedsel te verzamelen en naar de voedselbanken te brengen. Vooral in deze tijd is dat hard nodig. Heel veel mensen zullen ons daar dankbaar voor zijn!

Ik wens u, ik wens jullie namens ons team een bezinningsrijke, genadevolle en mariale adventstijd toe.

Diaken Clavel

Dit doen wij

... ter wille van de vrijheid. HAEC LIBERTAS ERGO. Het is een spreuk uit het Beleg van Leiden. Als je door de Zijlpoort fietst kun je het lezen. Het staat er boven de poort gebeiteld. Een poort die een verbinding vormt tussen stad en ommelanden en, als u wilt, tussen heden en verleden. Al bijna vierhonderdvijftig jaar wordt jaarlijks op 3 oktober de herdenkingsdienst gehouden in de Pieterskerk. Geen jaar is het overgeslagen. Het is een dag van grote saamhorigheid. Alle Leidse kerken luiden de klokken voordat de herdenkingsdienst aanvangt, ook de katholieke klokken. Het is een dag van grote saamhorigheid en plezier in de straten. Vrijheid kent op die dag vele betekenissen. In de Lakenhal kunt u tot 8 januari a.s. een keerzijde van die tijd beleven. Het gaat over de moord op Cornelis Musius katho-

like priester en de laatste rector van het Agathaklooster in Delft, het nonnenklooster dat Willem van Oranje in 1572 als residentie koos. Uit angst dat Van Oranje hem niet langer zou kunnen beschermen, besloot Musius te vluchten naar Leiden. Het hielp niet. Hij werd ter dood gebracht op de blauwe steen in de Breestraat. Misschien minder bekend is de geschiedenis van een priester martelaar uit Stompwijk, Maerten van den Velde, die in 1639 vanwege zijn overtuiging op 35-jarige leeftijd door geweld het leven liet. Waarschijnlijk zullen we volgend jaar aandacht aan gaan besteden. Vrijheid is in onze tijd en wereld geen vanzelfsprekende zaak. Het is geen gegeven. Vrede al evenmin. Voor vrede zijn veel v's vereist, vergeving, verzoening en vrijheid. Misschien wel juist daarom luidden op 3 oktober even voor tien de klokken.

Jan van Trig, vicevoorzitter parochiebestuur

Nieuws vanuit De Bakkerij

Oproep! Vrijwilligers gezocht voor noodopvang vluchtelingen Ter Apel

De gezamenlijke kerken in Leiden vangen tijdelijk vluchtelingen uit Ter Apel op. "De verantwoordelijkheid voor menswaardige opvang van vluchtelingen ligt bij de overheid, maar nu de vluchtelingen in Ter Apel al maanden buiten slapen kunnen wij niet voorbijgaan aan de oproep om hen tijdelijk te herbergen". Deze opvang is 1 oktober begonnen in de Maria Middelaerskerk en biedt plek

aan twee vluchtelinggezinnen voor een periode van vier weken. Het betreft een gezin met drie kinderen uit Koerdisch Syrië en een gezin uit Azerbeidzjan, ook met drie kinderen. Na eind oktober gaat de opvang elders in Leiden verder.

Wilt u zich inzetten als vrijwilliger? Opgave bij De Bakkerij via info@debakkerijleiden.nl of (071) 514 49 65. Het gaat daarbij om zaken als boodschappen doen, koken, dagactiviteiten verzorgen of een nachtdienst draaien. Houdt u de website www.bakkerijleiden.nl en Facebook 'Onderdak in Leiden -noodopvang Ter Apel' in de gaten. Er zullen binnenkort mogelijk nog meer opvangplekken komen.

Ontmoetingsmaaltijd op 9 november

Als voorproefje van het Diaconaal Weekend 2022, is deze gratis maaltijd een unieke kans voor oud- en nieuwkomers in Leiden om even bij elkaar te gast te zijn en een mooie uitnodiging tot grenzeloze ontmoeting en gastvrijheid! 17 uur in de Marekerk! Houdt u www.bakkerijleiden.nl in de gaten?

Contactadressen

Secretariaat: Lorentzkade 16A, 2313 GB Leiden, 071 737 00 87 (ma-do 9.30-11.30 uur), petrusenpaulusleiden@gmail.com
Pastoor **W. Broeders**: 06 271 401 17, w.p.l.broeders@gmail.com
Pastoor **J. Smith**: 071 513 07 00, jhsmithpr@gmail.com
Diaken **G. Clavel**: 06 537 323 62, diakengjclavel@gmail.com
Pastoraal werker **M. Falke-de Hoogh**: 06 532 491 87, m.dehoogh@hotmail.com

www.petrusenpaulusleiden.nl

Taizéviering op 20 november

Op deze zondag begint de Taizé viering in De Regenboog (Watermolen 1, Merenwijk) om 19.00 uur. Ditmaal is het element WIND het thema.

Taizé is een dorp in de bourgondische heuvels in Frankrijk waar de bekende oecumenische broedergemeenschap is gevestigd. Vieringen kenmerken zich door gebed, gedachten, lezing, zang, stilte en meditatie. Jongeren en ouderen uit allerlei landen komen in Taizé samen om zo met elkaar verbondenheid met God te zoeken. Voorgangers op 20 november zullen zijn pastor Willy Hoogendoorn (Regenboog), Herman de Geus (De Pelgrim) en Theo Krispijn (Vredeskerk).

Oecumenische Taizé groep Leiden

ADVENTSACTIE 2022

Dit jaar steunt de landelijke actie projecten in Congo, El Salvador, Sierra Leone en Somalië. Allemaal landen die verscheurd worden door geweld en waar de kinderen het "kind van de rekening" worden. We willen ze weer HOOP geven. Hoop op een betere wereld. Hoop dat iedereen kan delen in overvloed en dat op een dag alle mensen een waardig leven kunnen leiden. Giften naar NL89 INGB 0653 1000 00 t.n.v. Adventsactie. Veel dank!

Vrede, geef het door!

Woensdag 21 september vond weer de jaarlijkse Vredesontmoeting plaats als vanouds op het Stadhuisplein. Opnieuw georganiseerd door Diaconaal Centrum De Bakkerij met dit jaar **Generatie Vrede** als thema. Sprekers uit verschillende generaties vertelden over wat hen bezighoudt, over gevoelens van onmacht en onzekerheid. Over mensenrechten, menselijke waardigheid en solidariteit. Deze Vredesontmoeting bracht de verschillende generaties samen. Met klanken en woorden die prikkelen en blijven voeden, ons nieuwsgierig houden en uitnodigen om (naar elkaar) te luisteren. Een stap naar vrede is te maken als men bereid is elkaar te ontmoeten over de generaties heen. Bent u bereid?

Colofon

Jaargang 18, nummer 2, Oktober - November 2022

Rondom Petrus en Paulus is een uitgave van de R.K.-parochie HH. Petrus en Paulus in Leiden, Leiderdorp, Stompwijk en Zoeterwoude

De redactie is bereikbaar via het secretariaat. Redactie ad interim: Wilbert van Erp en pastoor Smith Vormgeving: Grafisch Buro Versteegen Vormgeving - Leiden Tekst overname uit dit blad is prima, mits met bronvermelding. Nummer 3 komt uit op 11 december 2022. Deadline 21 nov.

Regio Oost

Parochiekernen

De Goede Herder, Sint Jan's Onthoofding en H. Laurentius

Adres- en bankgegevens

zie pagina 6

Eerst aanspreekbare: pastoor W.P.L. Broeders

Vrijwilligersavond van de Sint Jan

Op zaterdag 10 september werden de vrijwilligers van parochiekern Sint Jan in het zonnetje gezet. In het begin van de pandemie was al een datum geprikt maar die kon helaas niet doorgaan. Ruim twee jaar later lukte dat gelukkig wel. De avond begon met een Eucharistieviering in de Sint Jan waarbij zowel het parochiekoor als het eigentijds koor acte de préséance gaven. Vele vrijwilligers waren in de kerk aanwezig en reden na de mis in colonne naar zaalencentrum Ons Huis waar een gezellige avond op het programma stond. Er werd volop 'bijgepraat' door de aanwezigen. Een tafelgoochelaar zorgde tussendoor voor wat verstrooiing en de veelvuldig gehoorde kreet was: "Hoe doet ie dat".

Allerzielen in de Sint Jan

Op zaterdagmiddag 29 oktober is er om 15.00 uur een gedenkdienst voor allen die we het afgelopen jaar vanuit de Sint Jan uitgeleide hebben gedaan. Alle nabestaanden hebben inmiddels een uitnodiging ontvangen. Zaterdagavond 29 oktober om 19.00 uur is de reguliere weekendviering. Ook in deze viering staan we stil bij allen die ons kort- of lang geleden ontvallen zijn.

Zondagmiddag 30 oktober zijn Pastoor Broeders en gebedsleider Margreet Onderwater tussen 14.30 uur en 16.30 uur op de begraafplaats achter de Sint Jan om de graven of urnen van uw dierbaren te zegenen. Er is gelegenheid om elkaar te ontmoeten en te bemoedigen. Er worden graflichtjes te koop aangeboden en er is koffie/thee en warme chocolademelk, verzorgd door de gastvrouwen.

Rozenkransgebed in de Sint Laurentius

Tegen de tijd dat dit blad uitkomt is oktober al een flink eind gevorderd. Maar oktober is een Mariamaand en in de Mariamaanden (mei en oktober) bidden we in de Sint Laurentius iedere week het Rozenkransgebed. Deze maand doen

we dat voor het eerst op woensdagochtend, omdat het 's avonds al vroeg donker is en veel mensen vinden het minder fijn om er dan nog uit te moeten. Nu beginnen we om 10 uur met een mooi Marialied en we branden wat kaarsen voor het Mariabeeld. Naast het openings- en slotgebed bidden we rond de vijf 'geheimen van de Rozenkrans' voor heel veel noden in de wereld, ver weg en dichtbij. Het repeterende karakter van de Weesgetroetjes maakt het mogelijk om rustig over dingen na te denken. Het bidden van de Rozenkrans werkt daarom prima als vorm van meditatie. We vervolgen met de litanie van Maria en besluiten weer met een mooi Marialied.

Omdat we naar de ochtend verhuisd zijn is er nu ook gelegenheid voor een kopje koffie. De gemeente, in zijn strijd tegen eenzaamheid, en ook het synodaal proces geven aan hoe belangrijk het contact met elkaar is. En een kopje koffie doet daarbij wonderen. Als u snel bent, kunt u nog meedoen op 19 en/of 26 oktober!

Allerzielen in de Sint Laurentius

2 november is het Allerzielen. Dan is er om 19.00 uur een viering waarbij de namen van de overledenen van het afgelopen jaar genoemd worden. Daarnaast kan iedereen namen van mensen aandragen die al langer geleden overleden zijn. Dit levert altijd een enorme lijst op, maar het blijft waardevol om mensen te gedenken door hun naam te noemen. Na afloop van de viering bezoeken we het kerkhof bij de kerk, dat zal verlicht zijn met vele lichtjes. Het taptoesignaal brengt eer aan al degenen die daar begraven liggen. En dat zijn er inmiddels heel veel, want het kerkhof bestaat al ruim 200 jaar.

"Allerzielen in 't Licht" bij de Goede Herder

In het bisdom Rotterdam was er in 2010 een discussie rond Allerzielen. Iedere parochie kende natuurlijk wel de jaarlijkse viering op de avond van 2 november, maar de processie met de grafzegen over de begraafplaats na de viering vond men te snel afgelopen en weinig uitnodigend. De vraag kwam op of er een vorm van vieren mogelijk was op de begraafplaats zelf. Zo ontstond ook in de Goede Herder "Allerzielen in 't Licht", net als in enkele tientallen andere parochies in ons bisdom.

"Allerzielen in 't Licht" betekent, naast de viering om 19.30 uur in de kerk, een open avond op de begraafplaats. De basis is gastvrijheid: iedereen is welkom. Op het kerkhof lopen bezoekers in en uit en kiezen hun eigen route. Vrijwilligers zorgen dat de begraafplaats mooi aangekleed is met vuurkorven en fakkels.

Tijdens de viering van Woord en Gebed worden de namen van alle overledenen genoemd die in

het afgelopen jaar vanuit onze kerk uitgeleide zijn gedaan. Ook wordt er een lichtje voor hen aangestoken en ontvangen familieleden het gedachteniskruisje. Maar ook voor wie een nabestaande wil herdenken die elders begraven of gecremeerd is, is "Allerzielen in 't Licht" een gelegenheid om met symbolen van licht, zang, stilte en zegening troost te vinden. Na de viering zal pastoor Broeders op verzoek de graven zegenen en wordt het "U zij de glorie" gezongen.

Op naar de 70

Bisschop Van den Hende kondigt een driejarig geloofsinhoudelijk traject aan, op weg naar het 70-jarig bestaan van het bisdom Rotterdam in 2026. Sinds het Jaar van het Geloof, dat wereldwijd werd gevierd in 2012, zijn er de afgelopen tien jaar verschillende themajaren

70

gehouden in het bisdom "Voor ons als gelovigen is het steeds weer nodig een verdiepingsslag te maken", schrijft de bisschop. "Hoe vertrouwd we misschien ook zijn met het evangelie, als leden van de Kerk blijven we levenslang leerlingen van de Heer, en het is onze opdracht om op onze beurt ook andere mensen tot nieuwe leerlingen te maken."

"De voorbije themajaren kunnen de inhoudelijke aanzet vormen om ons opnieuw toe te leggen op de verspreiding van het evangelie. Met het oog op 70 jaar bisdom Rotterdam is het belangrijk dat we bewust samen op weg gaan en opnieuw ontdekken en leren wat de opdracht van (nieuwe) evangelisatie vraagt en betekent."

Misdienaarsdag

Op zaterdag 24 september waren een heel stel misdienaars en acolieten van het Bisdom Rotterdam te gast in de H Laurentiuskerk in Voorschoten. Wij waren aanwezig met 8 misdienaars. Na een ontvangst met lekkers en een gebed met onze bisschop van den Hende, werd de groep verdeeld. De jongste misdienaars gingen op speurtocht in de kerk. De tieners gingen lopen naar Huize Bijdorp en een bezoekje brengen aan de Dominicanessen. De jongeren en bege-

leiders kregen catechese van de bisschop over de Eucharistie en het misdien. Daarna volgde de Eucharistieviering met alle misdienaars in hun liturgische kleding. Tot slot kregen we allemaal het Bijbelkwartet en ging iedereen weer naar huis. Een geslaagde middag!

Annemieke Lubach

De gastvrijheids-toets in kader van Missionaire parochie

Dit is een toets om alleen of met elkaar te doen. Bij elke vraag zijn natuurlijk meerdere of andere antwoorden mogelijk.

1. Waar is mijn blik bij binnenkomst in de kerk op gericht?

Ik kijk om me heen om even iedereen te zien
Ik kijk voor me uit en ga naar mijn plaats
Ik kijk naar degene vlak bij me die ik ken
Ik kijk meteen naar het Tabernakel

Begroet degene en vraag of ik ergens mee kan helpen

4. Na de viering bij de ontmoeting ...

Drink ik zo snel en zoveel mogelijk koffie
Praat ik meestal met dezelfde personen
Wacht ik tot iemand op mij afkomt
Loop ik naar een nieuw iemand en begin de parochie aan te prijzen

2. Ik zie een onbekende en ...

Bid even voor diegene
Stap op diegene af
Denk: wat komt die hier doen?
Probeer diegene na de viering even te begroeten

5. Ben ik gastvrij van hart?

Ik probeer belangrijke dingen van mensen te onthouden
Ik probeer de ander en diens geloof(svragen) beter te begrijpen
Zeker, want iedereen mag weten wat ik vind
Zeker, want na enige tijd ga ik bij degene informeren hoe het gaat

3. Een onbekende komt op mij toe en ik ...

Ga snel een kaarsje opsteken
Laat degene weten dat we normaal bij binnenkomst een kruisje met wijwater maken
Geef diegene een boekje met de teksten van de viering

Wanneer God loven?

Lofprijzen is God danken voor wie Hij is en wat Hij doet. We zien dat Jezus zich tot de Vader richt, niet alleen in tijden van geluk maar juist in tijden wanneer het niet goed gaat. Dan gaat Jezus niet klagen maar zijn Vader loven en prijzen. Waarom doet Hij dat?

Jezus is de eeuwige Zoon van de Vader en Hij looft Hem om wie Hij is, de Vader van hemel en aarde. Ook weet Hij dat zijn Vader de 'kleinen' liefheeft. En dat is precies wat wij ook kunnen doen: God loven en prijzen, omdat we eenvoudige mensen zijn en willen laten zien dat we het Evangelie aanvaardden en bij Hem willen zijn. Jezus bidt tot zijn Hemelse Vader op de momenten van grote duisternis

Het gebed van Lofprijzing

in zijn leven op aarde. Zijn gebed geeft ons een andere kijk op onze eigen zorgen, wanneer we de werking van God niet helder meer zien. God loven is 'ademen', zodat je niet meer opgesloten zit in je eigen moeilijkheden. Het fundament is dat God onze Vriend is, een trouwe Vriend met een liefde voor ons die nooit vermindert. Hij is er steeds als we Hem nodig hebben en wacht op ons.

In de Josephkerk hebben we vooraan de schildering van de heilige Drie-eenheid met de engelenkoren. Deze engelen geven ons een voorbeeld van God loven en prijzen, omdat de engelen dat in eeuwigheid doen.

Annelies Cremers

Catechesecongres in het Vaticaan

Van 8 tot 10 september is in het Vaticaan het 3e internationale congres over catechese gehouden. Ik ben hierbij geweest als een van de 956 aanwezige leken samen met 26 bisschoppen, 234 priesters en 128 religieuzen uit 82 verschillende landen.

Het thema van dit congres was: "de catechist: getuige van nieuw leven in Christus" gebaseerd op het derde deel van de Catechismus van de Katholieke Kerk. We kregen toespraken van kardinalen, bisschoppen, priesters en leken. Het was inspirerend om met elkaar om Gods Woord van harte te horen en Hem te ontvangen in de Eucharistie die we vierden in de Sint Pieterskerk. Catechese is voor ons allemaal noodzakelijk gedurende ons hele leven zodat wij voortdurend kunnen blijven groeien in onze persoonlijke relatie met onze Heer Jezus Christus en van daaruit onze naasten kunnen liefhebben.

Ingeborg Kleemans, medewerker Catechese Goede Herder

1 November Allerheiligen

Dinsdag Missen om 09.00 uur in de Petruskerk, 10.00 uur in de Zijlpoortkapel en 19.00 uur in de Lodewijkkerk (Tridentijnse ritus).

2 November Allerzielen

Woensdag Missen om 09.00 en 10.00 uur (stille Mis) Lodewijk en 19.00 uur Josephkerk. Na de Avondmis is er vanuit de Josephkerk een lichtjesprocessie naar de Zijlpoortbegraafplaats.

Allerzielen: voor wie steekt u een kaarsje op in Zuidwest?

Op 2 november is in De Pelgrim (thuisbasis van de PKN gemeente in de Apollotoren aan de Apollolaan) ter gelegenheid van Allerzielen van 17.00-19.00 uur vrije inloop om een kaarsje op te steken en te bidden voor een dierbare. Ook bestaat de mogelijkheid van een pastoraal gesprek.

In Regio Zuid is Laudato Si al langer een rode draad van ons handelen. Op zaterdag 17 september is in het kader van NL Schoon weer vuil geraapt en uit het water gevist door parochianen. De oogst varieerde van een voetbal via blikjes en chipszakken tot een fiets en een winkelwagen. Begin oktober hebben de vaders van de vluchteling-gezinnen, die net in de Middelaarskerk onderdak hadden gevonden - als Gods schepselen die onze aandacht verdienen - geholpen met het opruimen van Gods schepping in de directe omgeving van de kerk! Zo grijpt alles in elkaar.

Opruiming van boeken in de Petruszaal

Volgend weekend is er opruiming van de boekenvoorraad. Een boekenmarkt dus met spotprijzen! Kom vooral kijken EN kopen op zaterdag 29 oktober 11.00-16.00 uur en op zondag 30 oktober 12.00-15.00 uur in de Petruszaal, Lammenschansweg 40A naast de kerk. De opbrengst wordt gebruikt om de ruimte voor de glazen wand achter in de kerk aan te passen.

Kinderactiviteiten voor de hele regio

De catecheseclub "De Vriendjes van Franciscus" heeft een bijeenkomst op zaterdag 12 november. Wij beginnen om 15.30 uur in de bijsacristie van de Hartebrugkerk, ingang Lange Mare 79. De club is bedoeld voor kinderen van groep 5 t/m 7 maar anderen vanaf groep 4 zijn ook welkom. Op zondag 27 november is er in de Hartebrugkerk een viering met extra aandacht voor gezinnen. Daarna kunnen ouders en kinderen kennismaken met de begeleiders van de E.H. Communie. Op zaterdag 10 december is er een Advents- en Kerstactiviteit in de Romanuszaal van de Harte-

brugkerk van 14.00 tot 15.30 uur. Alle kinderen van de parochie zijn van harte welkom. Op zondag 11 december na de viering in de Hartebrugkerk houden de kinderen en tieners een marktje om geld in te zamelen voor de Advents-actie. NB: in aanvulling op het roulerende schema van de kinderwoorddiensten (KWD) door de regio, is er in de Adventstijd elke zondag een KWD in de Hartebrugkerk. In de Petruskerk is het dus tegenwoordig elke tweede zaterdag van de maand: 12 november en 10 december! Meer informatie bij Victoria Twist: vj.twist@kpnplanet.nl

Afscheid Karin van Tol als lector in de Petruskerk

Op 27 augustus was Karin van Tol, na 24 jaar trouwe dienst, voor het laatst lector in de viering. Wij danken haar voor alle jaren waarin zij met hart en ziel haar taken heeft uitgevoerd en wensen haar alle goeds voor de toekomst!

Niet blij met een dooie mus

Orgelstemmer Hans de Jong van het Petruskerkorgel maakt van alles mee. Toen hij op 14 september bezig was in een van de grotere pijpen ontdekte hij een dode mus. Ik mocht ook door de mond in het binnenste van de pijp kijken. Eerder vonden we al eens wat losse veertjes op de vloer. Het beestje heeft geen invloed op de klank, maar we zullen het verwijderen als we er wat beter bij kunnen. De mus moet ervan bovenaf ingekomen zijn, want de opening aan de voorzijde is veel te smal. Met lucht in een orgel mag je (als je dat in de vingers hebt) dan mooie muziek kunnen maken, om in te vliegen is die minder geschikt.

Ton van Schie

Overleden

Mevrouw M. Wiegerink-van der Wolf, 97 jaar (Petrus)
David Verburg, 88 jaar en van 2004-2009 kerkbestuurder van de Antonius (Lam Gods)

Franciscaanse feesten

Zondag 2 oktober werd in de Hartebrugkerk het Hoogfeest van Sint Franciscus uitbundig gevierd met als voorganger de pasgewijde pater Joachim Oude Vrielink ofm. Ter gelegenheid van zijn eerste Heilige Mis kreeg hij de kelk van de in januari overleden pater Leo van Ulden ofm overhandigd. Een emotionele gebeurtenis, omdat pater Leo hem als vriend ook begeleidde in zijn Franciscaanse roeping. Ook voor de Hartebruggers was het emotioneel, omdat de kelk het laatste tastbare was van pater Leo. Namens de provinciaal van de franciscaanse orde in Nederland werd de kelk overhandigd door Wim Barning ofs.

Traditiegetrouw herdenkt de Orde van Franciscaanse Seculieren OFS op 4 oktober het feest van Sint Franciscus. De Antoniuskerk, in de jaren zestig gebouwd door franciscaanse paters, was goed gevuld met belangstellenden. Enige franciscaanse spreuken werden uitgeschreven, op de trappen van het priesterkoor neergelegd en door pater Thijs Moons ofmconv. toegelicht.

Koude kerken – warme harten

Gezien de stijgende energiekosten, zullen de kerkgebouwen de komende maanden maar beperkt verwarmd worden voor de vieringen. De kachel gaat dus niet meer zo snel als vroeger aan voor de vieringen op zaterdag, zondag of door de week. Ook niet voor koorrepetities e.d. Want voor 1

uur viering moet de kachel al uren van tevoren aan. Deze zuinige aanpak kan ons op de hele parochie duizenden euro's EXTRA kosten schelen. Dus graag warme kleding aan! In sommigen kerken liggen ook fleecedeckens klaar, die wekelijks gewassen worden. Er bestaan inmiddels ook kussentjes die warmte geven en thuis

'opgeladen' kunnen worden. In de Sint Josephkerk is noodgedwongen al ervaring van twee winters zonder te stoken. Dat is prima gelukt en sommigen hebben het niet eens gemerkt .... Bovendien helpt een wat koelere ruimte om met nog meer aandacht mee te bidden en te zingen. Dat verwarmt weer onze harten! Een 'win-win' situatie?

Sint actie en HulpInPraktijk

Stichting Voor Elkaar Leiden (VEL) organiseert weer de jaarlijkse Sinterklaasactie voor kinderen uit gezinnen in Leiden en omgeving die het financieel moeilijk hebben. De actie loopt al 10 jaar en in 2021 werden bijna 400 kinderen uit 150 gezinnen blij gemaakt. Adressen komen vooral van de Voed-

selbank, opvanghuizen en Schuldhulpmaatje. Op deze manier is VEL zeker van dat het op de goede plekken terecht komt. VEL is op zoek naar mensen die willen helpen door het kopen van een cadeautje of bij het inpakken en bezorgen. Info en opgave www.voorelkaarleiden.nl/sint VEL organiseert ook hulp voor/bij mensen die geen netwerk hebben en geen budget

om hulp "in te kopen". Een hulpvraag neemt maximaal een dagdeel in beslag. Eenmalig of terugkerend. Veelal gaat het om klusjes in of rondom huis, boodschappen doen of een bezoekje/sociaal contact. Eenzaamheid blijkt vaak een extra reden om hulp te vragen. info@www.voorelkaarleiden.nl

Regio Oost

Regio Noord

Regio Zuid

Oktober	St. Jan's Onthoofding	De Goede Herder	H. Laurentius	H. Lodewijk	St. Joseph	St. Petrus	H. Antonius	Hartebrug	
22 za	19.00 EV - pastoor Smith					17.00 EV - pastoor Smith			22
23 zo	30e zondag door het jaar	09.30 EV - pastoor Broeders	11.00 EV - pastoor Broeders	10.00 EV/KWD NL - pastoor Smith 16.00 Aanbidding en biecht 17.00 EV English Mass - pastoor Smith	11.30 EV/KWD - pastoor Smith		09.30 WG/KWD - PW Falke	11.15 EV - pater Moons	23
29 za	19.00 EV - pastoor Broeders					17.00 EV - pastoor Smith			29
30 zo	31e zondag door het jaar	09.30 EV - pastoor Broeders	11.00 WG - mw Turk	10.00 EV/KWD NL - pastoor Smith 16.00 Aanbidding en biecht 17.00 EV English Mass - pastoor Smith	11.30 EV/KWD - pastoor Smith		09.30 EV - pater Kortekaas	11.15 EV/KWD - pastoor Broeders	30
November									November
1 di	Allerheiligen Hoogfeest			19.00 EV - pastoor Smith Tridentijns		09.00 EV - pastoor Smith			1
2 wo	Allerzielen Hoogfeest	19.30 EV - pastoor Broeders	19.00 WG - mw Turk	09.00 EV - pastoor Smith 10.00 EV - pastoor Smith	19.00 EV - pastoor Smith				2
5 za	19.00 WG - mw Onderwater					17.00 EV - pastoor Smith			
6 zo	32e zondag door het jaar	09.30 WG - Mw. Dingjan	11.00 WG - Diaken Clavel	10.00 EV/KWD Latijn - pastoor Smith 16.00 Aanbidding en biecht 17.00 EV English Mass - pastoor Smith	11.30 EV/KWD - pastoor Smith		09.30 EV - pastoor Broeders	11.15 EV/KWD - pastoor Broeders	5 6
7 ma	H. Willibrord Hoogfeest			09.00 EV - pastoor Smith					7
12 za	19.00 EV - pastoor Broeders					17.00 EV/KWD - pastoor Smith			
13 zo	33e zondag door het jaar	09.30 EV - pastoor Broeders	11.00 EV - pater Kortekaas	10.00 EV/KWD NL - pastoor Smith 16.00 Aanbidding en biecht 17.00 EV English Mass - pastoor Smith	11.30 EV/KWD - pastoor Smith		09.30 WG - werkgroep	11.15 EV - pater Moons	12 13
19 za	19.00 EV - pastoor Smith					17.00 EV - pastoor Broeders			
20 zo	Christus Koning Hoogfeest	09.30 EV - pastoor Broeders	11.00 EV - pastoor Broeders	10.00 EV/KWD Latijn - pastoor Smith 16.00 Aanbidding en biecht 17.00 EV English Mass - pastoor Smith	11.30 EV/KWD - pastoor Smith		09.30 WG - PW Falke	11.15 EV/KWD - pater Hoogenboom	19 20
26 za	19.00 EV - pastoor Broeders					17.00 EV - pastoor Smith			
27 zo	1e zondag van de Advent	09.30 EV - pastoor Broeders	11.00 WG - mw Turk	10.00 EV/KWD NL - pastoor Smith 16.00 Aanbidding en biecht 17.00 EV English Mass - pastoor Smith	11.30 EV/KWD - pastoor Smith		09.30 EV/KWD - pater Kortekaas	11.15 EV - pastoor Broeders	26 27
December									December
3 za	19.00 WG - mw Onderwater					17.00 EV - pastoor Broeders			3
4 zo	2e zondag van de Advent	09.30 EV - pastoor Broeders	11.00 WG - Diaken Clavel	10.00 EV/KWD Latijn - pastoor Smith 16.00 Aanbidding en biecht 17.00 EV English Mass - pastoor Smith	11.30 EV/KWD - pastoor Smith		09.30 WG - werkgroep	11.15 EV/KWD - pastoor Broeders	4
8 do	OLV Onbevlekt Ontvangen			09.00 EV - pastoor Smith					8
10 za	19.00 EV - pastoor Broeders					17.00 EV/KWD - pastoor Smith			
11 zo	3e zondag van de Advent	09.30 WG - Mw. Epskamp	11.00 EV - pastoor Broeders	10.00 EV/KWD NL - pastoor Smith 16.00 Aanbidding en biecht 17.00 EV English Mass - pastoor Smith	11.30 EV/KWD - pastoor Smith		09.30 EV - pastoor Broeders	11.15 EV - pater Moons	10 11

Internet Livestream

Bij de Lodewijk-, De Goede Herder-, St. Jan-, Hartebrug- en Antoniuskerk zijn de vieringen ook te volgen via livestream. Meer info op hun websites.

Andere vieringen

Kapel RK-Begraafplaats
Zijlpoort, Haven 64
Iedere 1e dinsdag van de maand om 10.00 uur Mis.
1 nov Allerheiligen en 6 dec. 2 nov Allerzielen open tot ongeveer 21.00 uur.
Kapel Roomburgh, Hof van Roomburgh 46
Door de week om 17.00 uur Rozenkrans of gebedsviering. In november zaterdag 19.00 uur Mis van de zondag. December-agenda volgt.

Maandag

9.00 EV Lodewijkkerk

Dinsdag

9.00 EV Sint Petruskerk
19.00 EV Lodewijkkerk

Woensdag

9.00 EV Lodewijkkerk
10.00 EV/WG Goede Herderkerk
18.30 Aanbidding en biecht
19.00 EV Sint Josephkerk

Donderdag

9.00 EV Lodewijkkerk

Vrijdag

9.00 EV Sint Petruskerk
19.00 EV Lodewijkkerk

Zaterdag

9.30 EV Lodewijkkerk

Zondag

17.00 Poolse mis
Sint Josephkerk

Liturgische feesten

Allerheiligen 1 november is het hoogfeest waarop we alle mensen viëren die in de hemel zijn. Zij delen in het volle leven van de drie-ene God en blijven in Christus en de Kerk met ons verbonden.

Allerzielen 2 november is de gedachtenis van de overledenen, voor wie we blijven bidden. Ze zijn in Christus en de Kerk nog op weg naar de hemel. Alles wat nog on-liefde is wordt uit hun hart weggezuiverd.

Maria Onbevlekt ontvangen 8 december is het Hoogfeest van het Maria's ontvangen in de schoot van Anna. Vanaf de conceptie, het begin van haar leven, is zij door God gevrijwaard van de zonde (onbevlekt).

Legenda

EV = Eucharistieviering
GV = Gezinsviering
KWD = Kinderwoorddienst
WG = Woord- en gebedsdienst

Zuidbuurtseweg 15
2381 LB Zoeterwoude
071 580 12 15
(di/vr 9.30-11.30 u.)
sintjansparochie@hotmail.com
NL95 INGB 0000 2717 53

www.hhpp-oost.nl/de-goede-herder

Hoge Rijndijk 18
2382 AS Zoeterwoude
071 541 15 10
(ma/wo/vr ochtend)
degoedeherder@yahoo.com
NL12 RABO 0335 6021 85

www.hhpp-oost.nl/sint-jan

Dr van Noortstraat 88
2266 HA Stompwijk
071 580 16 04
(ma/wo/vr 10-12 u.)
sintlaurentius@hotmail.com
NL49 RABO 0361 5032 68

www.hhpp-oost.nl/h-laurentius

Steenshuur 19
2311 ES Leiden
071 513 07 00
lodewijkparochie@gmail.com
NL83 INGB 0000 6072 98

www.lodewijkparochie.nl

Herensingel 3
2316 JS Leiden
071 521 81 13
NL57 INGB 0000 6023 34

www.stjosephleiden.nl

Kerk:
Lammenschansweg 40A
Secretariaat:
Lorentzkade 16A
2313 GB Leiden
071 512 19 12
(ma-vr 9.30-11.30 u.)
secretariaat@sintpetrusleiden.nl
NL04 INGB 0002 5541 52

www.sintpetrusleiden.nl

Kerk:
Antoniuskerk
Boshuizerlaan 13
Secretariaat:
Boshuizerlaan 13
2321 SG Leiden
071 531 01 62 (di 9.30-11.30)
secretariaat@lamgodsleiden.nl
NL09 INGB 0000 5373 57

www.lamgodsleiden.nl

Kerk:
Haarlemmerstraat 110
Secretariaat:
Haarlemmerstraat 106
2312 GD Leiden
071 512 04 01
(di/vr 10.30-13.00 u.)
hartebrugkerk@kpnmail.nl
NL29 INGB 0002 5958 00

www.hartebrug.nl

OKTOBER

- Zo 23 Film en Spiritualiteit: "The Letter"**
over de encycliek Laudato Si'. Romanuszaal achter de Hartebrugkerk. 13.00 uur (inloop vanaf 12.30 uur, brood meebrengen)
- Ma 24 Sycamore**
Inleiding in het katholieke Geloof. Ook 31 okt, 7, 14 en 21 nov. 20.00 – 21.30 uur. Parochiezaal Steenshuur 17.
- Wo 26 Bijeenkomst voor wie katholiek geworden is.**
Ook 9 nov. 20.00 – 21.30 uur. Parochiezaal Steenshuur 17.
- Do 27 Bijbeluitleg**
door Marieke Maes in de Antoniuspastorie van 20.00 - 22.00 uur. Info bij Wilbert van Erp, vanerp@outlook.com. Iedereen is welkom
- Za 29 Eucharistische aanbidding: hoe gaat dat?**
10.30 – 11.30 uur in de Lodewijkkerk. Leren door het te doen.

NOVEMBER

- Za 5 Pater Pio gebedsgroep.** Zie hiernaast.
- Wo 16 Adrienne von Speyr in de voetstappen van Teresa van Avila.**
20.00 uur via zoom Lodewijksite. Door pastoor Smith
- Zo 20 Taizé viering.** Zie pagina 2.
- Wo 23 Het Zonnelied – lectio divina** per Zoom.
Aanmelden bij Marlène Falke, m.dehoogh@gmail.com
- Do 24 Lectio divina – het Evangelie van komende zondag overwegen.**
Elke donderdag in de Advent. Lodewijkkerk, 10.00 - 11.00 uur. Zie hieronder.
- Za 26 De Eucharistie nieuw leren zien.**
Aan de hand van Jesaja beleven en ontdekken we - op speelse wijze - de plaats van de Bijbel in de eucharistieviering. Petruspastorie, 13.00-16.30 uur. Inloop voor meegebrachte lunch vanaf 12.00 uur. Na afloop mogelijkheid de H. Mis bij te wonen. Aanmelden bij Marlène Falke, m.dehoogh@gmail.com

DECEMBER

- Do 1 Bijbeluitleg**
door Marieke Maes in de Antoniuspastorie (zie 27 oktober)
- Za 3 Pater Pio Gebedsgroep.** Zie hiernaast.

Lectio divina

Het evangelie van de zondag met elkaar overwegen

Dit nieuwe aanbod start voor de Advent. Het Evangelie van de komende zondag wordt gelezen en kort uitgelegd. Daarna volgt een tijd van persoonlijke overweging. O.l.v. diaken Brink
Locatie: pastoriezaal en kapel van de Lodewijkkerk, Steenshuur 19.
Dag en Tijd: donderdagmorgen, 10.00 – 11.00 uur
Na de Ochtendmis van 09.00 uur is er koffie en thee in de zaal
Data: 24 nov, 1, 8, 15 en 22 dec. Iedereen kan per keer meedoen.

Pater Pio Gebedsgroep

Deze bestaat al bijna 20 jaar in Leiden. Elke eerste zaterdag van de maand. De opzet is vooral gericht op het samen bidden: de Mis en een tijd van begeleide aanbidding. Ook wordt er een tekst gelezen van de markante heilige Pater Pio (1887-1968). Zijn brieven zijn 'uit het leven gegrepen' en spreken daarom tot het hart. Zulke gebedsgroepen bestaan wereldwijd, en in Nederland nog in negen andere plaatsen. Iedereen kan een keer mee komen bidden. Men wordt geen 'lid' van deze gebedsgroep. Belangrijk is dat we samen bidden voor de wereld, de vrede, de Kerk, roepingen, de zieken ... Info bij pastoor Smith.

Roepingenweek

Rond het Hoogfeest van H. Willibrord op 7 november vieren wij onze Roepingenweek. In die week denken wij na over de roeping tot het priesterschap, diaconaat en het religieuze leven. Hij is één van de eerste geloofsverkondigers van ons land en maakte samen met elf gezellen vanuit Engeland de oversteek naar Nederland. Kijk het geloofsgesprek op zondag 6 november a.s. om 10.00 uur. Onze pastoor Smith is dan aan het woord. Hij is ook spiritueel van Vronesteyn. Hij spreekt over het 'Kom-en-zie onderscheidingsjaar', een traject voor (jonge) mannen die op zoek zijn naar hun roeping. Wil je meedoen, neem contact op (priesteropleiding@bisdomrotterdam.nl, 070-3873804).
Op je geloofsweg kom je tochtgenoten tegen die een onmisbare rol vervullen in je leven. Doe mee met onze online bijeenkomst op 8 november. Het gaat over het vinden van je roeping, in de breedste zin van het woord. Deze avond is voor iedereen die stappen

wil zetten met zijn geloof en dan wel eens zegt: Kwam er maar een e-mail vanuit de hemel...

Geef je op bij Anneke Donkers (a.donkers@bisdomrotterdam.nl) Mag ik jullie daarbij allemaal uitnodigen te blijven bidden voor roepingen binnen onze kerk: God geef ons nieuwe geloofsverkondigers, priesters en diacons, mensen die leven vanuit het evangelie.

Pastoor/rector W. Broeders